

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 24.1.2024
COM(2024) 22 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Promovarea securității economice europene: prezentarea a cinci noi inițiative

1. Introducere

Context

La 20 iunie 2023, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant pentru afaceri externe și politica de securitate au adoptat o Comunicare comună privind Strategia europeană pentru securitate economică¹. Pornind de la ideea că UE prosperă într-o lume deschisă și bazată pe norme, strategia a evidențiat faptul că apar noi riscuri de securitate economică ca urmare a creșterii tensiunilor geopolitice, a fragmentării geoeconomice și a evoluțiilor tehnologice profunde.

Strategia a stabilit o abordare cuprinzătoare a securității economice europene. În special, strategia prevede un cadru pentru evaluarea și abordarea – în mod proporțional, precis și direcționat – a riscurilor la adresa securității economice a UE, asigurând, totodată, faptul că UE rămâne una dintre destinațiile cele mai deschise și atractive pentru întreprinderi și investiții. Respectând pe deplin prerogativele statelor membre, strategia a subliniat necesitatea de a dezvolta o abordare comună a UE mai coerentă și cu un impact mai mare.

Recunoscând că riscurile legate de provocările în materie de securitate economică evoluează în timp, în funcție de contextul geopolitic și geoeconomic mai larg, strategia a identificat patru categorii de risc care trebuie abordate cu prioritate, și anume riscurile la adresa rezilienței lanțurilor de aprovizionare; riscurile la adresa securității fizice și cibernetice a infrastructurii critice; riscul legat de securitatea tehnologică și scurgerile de tehnologii și riscul de utilizare ca armă a dependențelor economice sau a constrângerii economice.

Pentru a aborda aceste riscuri, strategia este structurată în jurul a trei piloni:

- *promovarea competitivității și a creșterii economice a UE, consolidarea pieței unice, sprijinirea unei economii puternice și reziliente și consolidarea bazei științifice, tehnologice și industriale a UE;*
- *protejarea securității economice a UE printr-o serie de politici și de instrumente, inclusiv prin noi instrumente specifice, atunci când este necesar;*
- *crearea de parteneriate și consolidarea în continuare a cooperării cu țările din întreaga lume care împărtășesc preocupările noastre și cu cele cu care avem interese comune în materie de securitate economică.*

Ca parte a punerii în aplicare a Strategiei europene pentru securitate economică, prezenta comunicare evidențiază cinci inițiative de consolidare a securității economice a UE, evaluând în același timp progresele înregistrate în ceea ce privește alte direcții de acțiune.

2. Pachetul

Inițiativele propuse astăzi vizează:

- (1) îmbunătățirea legislației existente (Propunere de revizuire a Regulamentului privind examinarea investițiilor străine directe);
- (2) stimularea continuării discuțiilor în cadrul UE cu privire la controlul exporturilor de tehnologii cu dublă utilizare care ne afectează securitatea (Cartea albă privind controlul exporturilor);

¹ Comunicare comună a Comisiei Europene și a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate: Strategia europeană pentru securitate economică, 26.6.2023, JOIN(2023) 20 final.

- (3) consultarea statelor membre și a părților interesate cu privire la riscurile potențiale care decurg din investițiile în exterior, punând accentul, în această etapă, pe acțiunile necesare care să permită o mai bună identificare a acestor riscuri (Cartea albă privind investițiile în exterior);
- (4) facilitarea continuării discuțiilor în cadrul UE cu privire la modalitățile de a promova mai bine cercetarea și dezvoltarea care implică tehnologii cu potențial de dublă utilizare (Cartea albă privind opțiunile de consolidare a sprijinului pentru cercetarea și dezvoltarea care implică tehnologii cu potențial de dublă utilizare);
- (5) propunerea unei recomandări din partea Consiliului referitoare la măsuri menite să consolideze securitatea cercetării la nivel național și sectorial (Propunere de recomandare a Consiliului privind consolidarea securității cercetării).

Viitoarele acțiuni ale UE vor continua să se bazeze pe evaluările în curs ale riscurilor și pe coordonarea strategică continuă cu statele membre pentru a ajunge la o înțelegere comună a riscurilor cu care se confruntă Europa și a acțiunilor adecvate – în cadrul celor trei piloni de promovare, protejare și creare de parteneriate – pentru a le aborda.

a. Noi inițiative legate de investiții și comerț

Propunere de nou regulament privind examinarea investițiilor străine

Regulamentul 2019/452 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în UE („Regulamentul privind examinarea ISD”) este în vigoare de puțin peste trei ani. Regulamentul a instituit un mecanism de cooperare care a permis statelor membre și Comisiei să facă schimb de informații cu privire la peste 1 200 de tranzacții și să semnaleze preocupările legate de investițiile străine directe (ISD) de pe piața unică ce prezintă riscuri potențiale pentru securitatea și ordinea lor publică. Regulamentul respectiv a permis Comisiei și statelor membre să identifice și să evalueze amenințările generate de anumiți investitori și de vulnerabilitățile transfrontaliere și să acționeze cu privire la aceste amenințări. Întrucât orice restricții se bazează pe o excepție limitată și specifică, justificată de preocupări legate de securitate sau de ordinea publică, regulamentul a confirmat deschiderea generală a UE față de ISD.

Propunerea legislativă prezentată astăzi de Comisie vizează revizuirea acestui cadru, pe baza unei evaluări a regulamentului². Propunerea legislativă se bazează pe experiența primilor trei ani de funcționare, pe o evaluare efectuată de experții OCDE în noiembrie 2022³, precum și pe constatările și recomandările unui raport special publicat de Curtea de Conturi Europeană la 6 decembrie 2023⁴.

Regulamentul propus va îmbunătăți eficacitatea Regulamentului privind examinarea ISD prin abordarea deficiențelor mecanismului actual. Scopul regulamentului propus este de a se asigura că toate statele membre dispun de un sistem de examinare care să evite lacunele în examinarea tranzacțiilor riscante, să se concentreze asupra cazurilor care prezintă cele mai mari riscuri și să asigure o mai mare responsabilitate în cadrul sistemului în ceea ce privește preocupările în materie de securitate sau de ordine publică exprimate de statele membre și/sau de Comisie.

Comisia urmărește să promoveze o mai mare eficiență a mecanismului de cooperare prin facilitarea convergenței sistemelor naționale. Regulamentul propus extinde, de asemenea, mecanismul de cooperare la tranzacțiile intra-UE în care investitorul este controlat de o

² A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei ca parte a pachetului adoptat împreună cu prezenta comunicare.

³ <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/oecd-eu-fdi-screening-assessment.pdf>

⁴ <https://www.eca.europa.eu/ro/publications/SR-2023-27>

societate străină. Prin urmare, ar elimina lacunele care ar putea submina capacitatea UE de a-și proteja securitatea sau ordinea publică.

Cartea albă privind controlul exporturilor

Regimurile multilaterale de control al exporturilor rămân în centrul controlului tehnologiilor cu dublă utilizare în UE. După cum a anticipat Strategia pentru securitate economică, tensiunile geopolitice și ritmul schimbărilor tehnologice fac necesară o acțiune mai coordonată la nivelul UE. Prin urmare, UE trebuie să valorifice pe deplin posibilitățile oferite de Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare. O multiplicare a controalelor naționale efectuate de statele membre ar risca să submineze eficacitatea cadrului UE de control al exporturilor, a controalelor statelor membre, precum și integritatea pieței unice. Acest risc este mai pronunțat în mediul actual, în care abordările divergente ale statelor membre cu privire la anumite tehnologii ar putea slăbi securitatea UE în ansamblu.

O mai bună coordonare a controalelor exporturilor la nivelul UE ar spori capacitatea UE și a statelor membre de a acționa cu eficacitate într-un context geopolitic, de exemplu prin asumarea rolului de lider în definirea unei agende comune cu partenerii. Astfel s-ar consolida și capacitatea UE de a face față posibilelor acțiuni unilaterale ale țărilor terțe care urmăresc să impună noi controale ale exporturilor, inclusiv asupra tehnologiilor emergente, sau de a gestiona cazurile de presiune (asupra UE sau asupra anumitor state membre) din partea țărilor terțe ca răspuns la astfel de controale.

De la adoptarea în 2021 a Regulamentului privind produsele cu dublă utilizare, contextul global pentru controlul exporturilor a evoluat. Ca urmare a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei au fost aplicate rapid sancțiuni, inclusiv sub forma unor restricții la export în cazul produselor cu dublă utilizare și sensibile. În același timp, a fost îngreunată capacitatea regimurilor multilaterale de control al exporturilor de a lua decizii cu privire la noi produse care urmează să fie supuse controalelor și de a ține pasul cu evoluțiile tehnologice, deoarece unii dintre membrii acestor regimuri blochează procesele decizionale. În plus, nu a fost încă bine formulată o poziție unitară a UE în ceea ce privește dezvoltarea viitoarelor controale asupra unor tehnologii specifice. Din aceste motive, este necesar să se consolideze capacitatea UE de a acționa la nivel internațional într-un mod eficace.

Cartea albă privind controlul exporturilor propune acțiuni atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu pentru a răspunde acestor preocupări. Pe termen scurt, pentru a consolida, de asemenea, activitatea tehnică importantă care a fost desfășurată în cadrul regimurilor multilaterale, Comisia va prezenta o propunere de introducere a unor controale uniforme la nivelul UE în cazul acelor produse pentru care s-ar fi adoptat decizii în cadrul regimurilor multilaterale dacă nu ar fi fost blocat procesul decizional în aceste regimuri. Comisia propune, totodată, crearea unui forum de coordonare politică, în cadrul căruia să poată avea loc discuții între Comisie și statele membre la un nivel superior adecvat pentru a promova poziții comune ale UE privind controlul exporturilor.

Până în vara anului 2024, Comisia va adopta o recomandare de îmbunătățire a coordonării dintre statele membre și Comisie cu privire la orice nouă listă națională de control avută în vedere de un stat membru înainte de adoptare, în scopul de a permite formularea de observații cu privire la efectele care pot apărea în afara frontierelor statului membru respectiv. În acest mod s-ar îmbunătăți capacitatea UE de a identifica riscurile legate de produsele care nu sunt controlate încă la nivel multilateral.

Pe termen mediu, Comisia va devansa evaluarea Regulamentului privind produsele cu dublă utilizare în primul trimestru al anului 2025, pentru a evalua și, ulterior, pentru a face propuneri

de remediere a eventualelor deficiențe în ceea ce privește eficacitatea și eficiența acestuia. Această evaluare va fi susținută de un studiu cuprinzător efectuat în 2024 și se va baza și pe rezultatele evaluărilor riscurilor din domeniile tehnologice critice prezentate mai sus.

Cartea albă ar trebui, de asemenea, să declanșeze o dezbatere mai amplă cu privire la tipul de controale necesare ale exporturilor și la cele mai bune modalități de cooperare la nivel internațional pentru a răspunde provocărilor actuale și viitoare.

Cartea albă privind investițiile în exterior

Comunicarea comună din iunie privind Strategia europeană pentru securitate economică recunoaște importanța piețelor globale deschise pentru succesul și securitatea economică a Uniunii Europene. De asemenea, recunoaște preocupările tot mai mari cu privire la investițiile în exterior într-un set restrâns de tehnologii avansate care ar putea consolida capacitățile militare și de informații ale actorilor ce ar putea utiliza aceste capabilități pentru a amenința pacea și securitatea internațională. Deși UE și statele sale membre examinează deja investițiile străine directe în UE și controlează exporturile de tehnologii cu dublă utilizare în afara UE, în prezent nu există niciun control al investițiilor direcționate din UE în țări terțe.

În iulie 2023, Comisia a înființat, împreună cu statele membre, un grup de experți privind investițiile în exterior pentru a avansa discuțiile cu privire la aceste aspecte. Potrivit evaluării sale preliminare, sunt necesare mai multe eforturi și analize care să permită Comisiei și statelor membre să stabilească un răspuns necesar în materie de politică la aceste preocupări tot mai mari.

În prezent, Comisia încearcă să extindă și să structureze cadrul discuțiilor pe baza unei cărți albe pentru a înțelege mai bine investițiile în exterior în anumite sectoare strategice și eventualele riscuri conexe. Comisia intenționează să recomande acordarea de sprijin din partea statelor membre prin monitorizarea și evaluarea situației actuale. Pe baza acestei monitorizări pe o perioadă de 12 luni, Comisia, împreună cu statele membre, ar putea efectua o evaluare a riscurilor la adresa securității UE, utilizând o metodologie comună, pentru a stabili dacă și ce măsuri de atenuare ar putea fi necesare.

b. Noi inițiative legate de cercetare și inovare

Propunere de recomandare a Consiliului privind securitatea cercetării

Propunerea de recomandare a Consiliului vizează o mai bună sprijinire și capacitate a statelor membre, precum și a instituțiilor de învățământ superior și a altor organizații publice și private care desfășoară activități de cercetare în întreaga Europă pentru a identifica și a aborda riscurile la adresa securității cercetării. Se va contribui astfel la asigurarea faptului că acțiunile de cercetare și inovare nu sunt utilizate necorespunzător în moduri care afectează securitatea UE sau încalcă normele etice.

Deși guvernele naționale sunt cele mai în măsură să sprijine sectorul cercetării și inovării, cooperarea și coordonarea la nivelul UE sunt necesare pentru a asigura buna funcționare a Spațiului european de cercetare.

Pornind de la activitatea deja desfășurată și în concordanță cu principiul libertății academice, recomandarea propusă urmărește să mobilizeze toate statele membre pentru a spori gradul de conștientizare și a consolida reziliența în sectorul cercetării și inovării. S-ar recomanda ca statele membre să stabilească un cadru de politică pentru securitatea cercetării bazat pe o abordare la nivelul întregii administrații, creând structuri de sprijin, introducând garanții prin intermediul organizațiilor de finanțare, stimulând universitățile și alte organizații publice și

private care desfășoară activități de cercetare să numească consilieri în materie de securitate a cercetării și introducând procese de diligență necesară și de gestionare a riscurilor.

Măsurile luate de statele membre ar trebui să fie proporționale, cu accent pe autoguvernarea sectorului, în concordanță cu libertatea academică și autonomia instituțională. Abordarea generală ar trebui să se bazeze pe riscuri și să evite toate formele de discriminare și de stigmatizare.

Pentru a completa aceste eforturi, UE ar sprijini învățarea în materie de politici, coordonarea și coerența între statele membre, prin structurile de guvernare existente ale Spațiului european de cercetare și prin instituirea unui Centru european de expertiză în domeniul securității cercetării.

Comisia ar urma să monitorizeze progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a acestei recomandări ca parte a raportării bienale referitoare la abordarea globală în materie de cercetare și inovare și, ținând seama de evoluția situației geopolitice, ar putea propune acțiuni suplimentare.

Cartea albă pentru consolidarea sprijinului acordat cercetării și dezvoltării care implică tehnologii cu potențial de dublă utilizare

Multe tehnologii critice pentru securitatea economică a UE au un potențial de dublă utilizare: aceste tehnologii sunt relevante pentru multe sfere de activitate, atât în domeniul civil, cât și în domeniul apărării, și ar putea aduce beneficii industriei europene și economiei în general. În contextul provocărilor geopolitice, sprijinul pentru cercetarea și dezvoltarea care implică tehnologii cu potențial de dublă utilizare este din ce în ce mai relevant.

Cartea albă adoptată astăzi revizuieste sprijinul oferit în cadrul programelor de finanțare actuale ale UE și identifică posibile opțiuni pentru consolidarea acestuia. De exemplu, programe precum Schema UE de inovare în domeniul apărării (EUDIS) din cadrul Fondului european de apărare (FEA) vizează identificarea tehnologiilor promițătoare în domeniul civil și promovarea adoptării acestora în domeniul apărării.

Cartea albă prezintă trei opțiuni posibile pentru viitor: (1) continuarea în baza cadrului actual și consolidarea acestuia, (2) eliminarea accentului pus exclusiv pe aplicațiile civile în anumite părți ale programului care succedă programului Orizont Europa și (3) crearea unui instrument specific cu accent deosebit pe cercetarea și dezvoltarea produselor cu dublă utilizare. Cu cartea albă, Comisia lansează o consultare amplă cu autoritățile publice, societatea civilă, sectorul industrial și mediul academic cu privire la opțiunile de sprijin strategic pentru dezvoltarea tehnologiei cu dublă utilizare. Această consultare va permite un dialog cuprinzător cu toate părțile interesate, care va sta la baza următoarelor etape întreprinse de Comisie.

3. Progresele înregistrate cu privire la alte activități legate de securitatea economică

De la adoptarea în luna iunie a anului trecut a Strategiei pentru securitate economică, au continuat lucrările intense cu privire la principalele dimensiuni ale securității economice a UE.

Evaluări ale riscurilor

La 3 octombrie 2023, Comisia a adoptat o recomandare adresată statelor membre, în care **identifică zece domenii tehnologice ca fiind critice pentru securitatea economică a UE**. Pentru patru dintre aceste tehnologii s-a recomandat efectuarea de către Comisie și statele

membre a unei evaluări comune urgente a riscurilor⁵: tehnologii avansate cu semiconductori, tehnologii de inteligență artificială, tehnologii cuantice și biotehnologii.

Comisia și statele membre lucrează în prezent la aceste evaluări ale riscurilor, pe baza contribuțiilor părților interesate, inclusiv prin intermediul Forumului industrial, în vederea prezentării unui raport în luna februarie. Activitatea referitoare la evaluările riscurilor, care se concentrează asupra riscurilor legate de securitatea tehnologică și de scurgerile de tehnologii, este complementară activității **Observatorului pentru tehnologii critice**, condus de Comisie, care asigură monitorizarea și analiza periodică a tehnologiilor critice din domeniile apărării, spațiului și lanțurilor valorice civile conexe din UE.

De asemenea, Comisia continuă activitatea referitoare la celelalte trei evaluări ale riscurilor care au fost identificate în strategie (și anume reziliența lanțurilor de aprovizionare; securitatea fizică și cibernetică a infrastructurii critice și utilizarea ca armă a dependențelor economice sau a constrângerii economice).

De exemplu, **riscurile din lanțul de aprovizionare** sunt monitorizate prin intermediul analizei „SCAN” – notificarea de alertă privind lanțul de aprovizionare – pentru a evalua dependențele strategice și dificultățile din lanțul de aprovizionare⁶. Această evaluare a riscurilor ține seama de metodologii bazate pe date pentru a identifica dependențele strategice ale UE în cadrul ecosistemelor industriale sensibile (și anume în ceea ce privește domenii precum securitatea și siguranța, sănătatea europenilor, tranziția verde și cea digitală), precum și dependențele care pot reprezenta vulnerabilități la adresa securității economice a UE. Abordarea în funcție de date este completată de o evaluare calitativă bazată pe informații, pentru a înțelege implicațiile pe care le pot avea asupra lanțului de aprovizionare efectele perturbatoare ce afectează anumite bunuri și ecosisteme.

În ceea ce privește **securitatea fizică și digitală a infrastructurii critice**, Directiva privind reziliența entităților critice, care a intrat în vigoare la 16 ianuarie 2023, prevede că statele membre trebuie să efectueze evaluări ale riscurilor privind serviciile esențiale până la 17 ianuarie 2026. **Directiva NIS 2**⁷ asigură cadrul pentru evaluarea coordonată a riscurilor în ceea ce privește securitatea cibernetică a infrastructurii critice. Aceste evaluări ale riscurilor vor ghida și acțiunile prevăzute în **Regulamentul privind solidaritatea cibernetică**, propus de Comisie în aprilie 2023, și, în special, testarea coordonată a pregătirii.

Au fost deja efectuate mai multe evaluări, iar unele sunt în desfășurare: de exemplu, evaluarea privind rețelele 5G⁸ și privind implicațiile în materie de securitate cibernetică ale rețelelor deschise cu acces radio (OpenRAN)⁹ care vor oferi în anii următori o modalitate alternativă de implementare a părții de acces radio la rețelele 5G bazate pe interfețe deschise. În ceea ce privește infrastructurile critice, sunt esențiale, de asemenea, măsuri eficace de consolidare a securității și a rezilienței infrastructurilor de cabluri submarine.

Comisia colaborează, de asemenea, cu statele membre pentru a evalua nivelurile de risc și domeniile în care ar putea fi **utilizate ca armă dependențele economice sau constrângerea**

⁵ C(2023) 6689 final.

⁶ Pentru mai multe detalii, a se vedea SWD(2021) 352 final și Arjona *et. al.* (2023).

⁷ Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune.

⁸ Raport privind evaluarea coordonată la nivelul UE a riscurilor aferente tehnologiei 5G (europa.eu).

⁹ [Securitatea cibernetică a rețelelor deschise cu acces radio](#) | [Conturarea viitorului digital al Europei](#) (europa.eu).

economică. Această evaluare analizează impactul potențial și probabilitatea ca astfel de practici să fie îndreptate împotriva UE. Ia în considerare diverse acțiuni care ar putea avea ca obiect interferențele în alegerile suverane legitime ale UE și ale statelor sale membre sau utilizarea dependențelor economice ca armă în relațiile cu UE.

Evaluările riscurilor **vor contribui la fundamentarea deciziilor cu privire la necesitatea unor acțiuni suplimentare.** În cazul în care se consideră necesar, Comisia va propune, după caz în coordonare cu Înalțul Reprezentant, acțiuni suplimentare care trebuie întreprinse pentru a atenua riscurile prin măsuri de promovare, protejare sau creare de parteneriate.

Securitatea cercetării în cadrul programelor actuale de finanțare ale UE

Întrucât UE este unul dintre cei mai mari finanțatori ai cercetării din Europa, Comisia a luat măsuri pentru a **stimula securitatea cercetării**, prin consolidarea aplicării garanțiilor existente pentru a asigura securitatea cercetării, în funcție de o abordare strictă bazată pe riscuri. Aceste garanții vizează să protejeze activele strategice, interesele, autonomia sau securitatea Uniunii în temeiul Regulamentelor privind programul Orizont Europa și Euratom¹⁰. De asemenea, UE a adoptat orientări pentru cercetarea care implică produse cu dublă utilizare, pentru a se asigura că riscurile sunt identificate, gestionate și atenuate în mod eficace de către autorități și organizațiile de cercetare¹¹.

Punerea în aplicare a acestor garanții este consolidată în continuare în cadrul Regulamentului privind programul Orizont Europa. În mod concret, 31 de acțiuni din cadrul programului de lucru pentru perioada 2023-2024 (3,5 % din total) au limitat eligibilitatea în temeiul articolului 22 alineatul (5) din regulament, ceea ce înseamnă că este posibil ca entitățile cu sediul în anumite țări terțe ori deținute sau controlate din anumite țări terțe să nu participe la astfel de acțiuni. În plus, cooperarea cu entități având sediul în China a fost exclusă pentru acțiunile de inovare, în temeiul articolului 22 alineatul (6) din regulament. Participarea entităților juridice din Rusia și Belarus la toate temele din cadrul programului Orizont Europa a fost exclusă în concordanță cu regimul de sancțiuni al UE¹².

Comisia și-a consolidat sistemul de monitorizare pentru cazurile de transfer al proprietății asupra rezultatelor proiectelor de cercetare finanțate de UE către țări terțe neasociate. De asemenea, Comisia colaborează cu autoritățile naționale pentru a stabili dacă proiectele Orizont Europa și Euratom respectă normele de securitate aplicabile, în special în ceea ce privește caracterul sensibil al informațiilor.

În plus, Comisia a introdus în cadrul Consiliului European pentru Inovare garanții pentru investiții care urmează să fie incluse în investițiile în întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și în întreprinderile nou-înființate care dezvoltă tehnologii și inovații ce pot prezenta riscuri pentru securitatea economică, dacă sunt achiziționate de țări terțe neasociate. Întreaga experiență dobândită astfel a contribuit la pregătirea propunerii sus-menționate de recomandare a Consiliului, prezentată astăzi.

¹⁰ Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013.

¹¹ Recomandarea (UE) 2021/1700 a Comisiei din 15 septembrie 2021 privind programele interne de asigurare a conformității pentru controalele cercetării care implică produse cu dublă utilizare în temeiul Regulamentului (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare.

¹² Regulamentul (UE) nr. 833/2014 al Consiliului din 31 iulie 2014 și Regulamentul (UE) 2021/1986 al Consiliului din 15 noiembrie 2021.

Promovarea și crearea de parteneriate

Ca parte a pilonului de „promovare” al strategiei și în contextul mai larg al agendei UE privind competitivitatea, Comisia a consolidat piața unică și baza economică a Uniunii. Au fost luate mai multe măsuri importante pentru a consolida reziliența economiei UE și competitivitatea economiei și a industriei europene, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la finanțare, prin punerea în aplicare a unor inițiative sociale importante din Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale și prin stimularea investițiilor și a reformelor utilizând instrumentul NextGenerationEU și fondurile de coeziune. Unele dintre aceste măsuri care contribuie la securitatea economică a UE sunt prezentate în exemplele (neexhaustive) de mai jos.

Odată adoptat de colegiitori, **Instrumentul pentru situații de urgență pe piața unică** va conferi UE o poziție mai bună pentru a monitoriza bunurile și serviciile esențiale în contextul unei crize și pentru a asigura un cadru de guvernare în cazul unor reacții colective rapide. **Regulamentul privind materiile prime critice** va asigura accesul UE la o aprovizionare sigură, diversificată, accesibilă ca preț și durabilă cu materii prime critice. **Regulamentul privind industria „zero net”** va stimula competitivitatea industriei noastre și va facilita tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic. Mecanismul **AggregateEU** va contribui la diversificarea surselor de import de energie, în timp ce **reforma organizării pieței energiei electrice a UE** va accelera creșterea bruscă a surselor regenerabile de energie, diversificând astfel aprovizionarea cu energie și limitând dependențele.

Viitoarea **inițiativă privind materialele avansate pentru poziția de lider în sectorul industrial** va stimula producția și utilizarea de materiale inovatoare și durabile în UE. Viitoarea **inițiativă a UE privind biotehnologiile și producția biotehnologică** va promova competitivitatea în ceea ce privește această tehnologie critică. Va ține seama, printre altele, de rezultatele evaluării comune a riscurilor menționate anterior. Reforma **uniunii vamale a UE**, propusă în mai 2023, va asigura faptul că autoritățile vamale dispun de instrumente și resurse pentru a evalua în mod corespunzător exporturile și pentru a opri importurile ilegale sau care prezintă riscuri reale pentru securitatea UE, a cetățenilor săi și a economiei sale.

De asemenea, se înregistrează progrese în ceea ce privește **promovarea domeniilor tehnologice critice**. Programul de politică privind **deceniul digital**¹³ a stabilit cadrul pentru încurajarea dezvoltării și implementării tehnologiilor și serviciilor digitale strategice europene. **Regulamentul UE privind reziliența cibernetică** va asigura faptul că produsele hardware și software, cum ar fi dispozitivele fără fir și cu fir, sunt mai sigure din punct de vedere cibernetic pentru utilizatorii comerciali și consumatorii din întreaga Uniune și vor permite o mai bună poziționare a industriei UE, aceasta având rolul de lider în ceea ce privește standardele conexe.

Negocierile politice privind **Platforma Tehnologii strategice pentru Europa (STEP)** sunt în desfășurare. Odată adoptată, această platformă va mobiliza și va orienta instrumentele existente ale UE pentru a sprijini dezvoltarea producției de tehnologii critice în Uniune. **Întreprinderea comună pentru cipuri**, inaugurată la sfârșitul lunii noiembrie 2023, reduce decalajul dintre cercetare, inovare și implementare, în special printr-o finanțare în valoare de 1,67 miliarde EUR din partea UE pentru patru linii-pilot.

Regulamentul UE privind inteligența artificială, care a fost convenit la nivel politic în decembrie 2023, va stimula investițiile și inovarea în întreaga UE, oferind întreprinderilor

¹³ Decizia (UE) 2022/2481 de instituire a programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital.

securitate juridică și creând încredere pentru consumatorii și întreprinderile care utilizează IA. Acest regulament va fi completat în curând de o inițiativă a Comisiei de consolidare a cooperării dintre întreprinderile nou-înființate din domeniul IA și capacitatea tot mai mare a UE în materie de supercalculatoare și de dezvoltare a ecosistemului de inovare în domeniul IA al UE. În plus, șapte state membre au aprobat ajutoare de stat în valoare de 1,2 miliarde EUR pentru un **proiect important de interes european comun** menit să sprijine cercetarea, dezvoltarea și prima implementare industrială a tehnologiilor avansate de *cloud* și *edge computing* în Europa. **Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente”**, care a devenit operațională în 2022, promovează alinierea cu statele membre în ceea ce privește cercetarea și inovarea 6G, precum și implementarea rețelelor 5G avansate.

Ca parte a pilonului de „**creare de parteneriate**”, UE a continuat să își consolideze **angajamentul asumat cu partenerii internaționali pentru a promova interesele comune în materie de securitate economică**. Această cooperare variază de la asigurarea accesului la materii prime la înțelegerea lanțurilor de aprovizionare critice, stabilirea cooperării privind tehnologiile emergente în domenii-cheie și reforma Organizației Mondiale a Comerțului.

În 2023, UE a semnat **acorduri de liber schimb** cu Noua Zeelandă, Chile și Kenya, precum și primul acord de facilitare a investițiilor durabile (AFID) cu Angola și a finalizat negocierile referitoare la un acord cu Japonia privind fluxurile transfrontaliere de date.

S-au depus în continuare eforturi în cadrul **Platformei de coordonare a G7 privind constrângerea economică** pentru a face schimb de informații și a coordona mai bine acțiunile de combatere a utilizării ca armă a comerțului și a constrângerii economice. Grupul de lucru al **G7 privind securitatea și integritatea ecosistemului mondial de cercetare** a publicat cele mai bune practici în noiembrie 2023 și a înființat o academie virtuală pentru a inspira alte activități. Parteneriatul inițiat de G7 pentru **o consolidare rezilientă și favorabilă incluziunii a lanțului de aprovizionare** (RISE) urmărește să sprijine țările cu venituri mici și medii să joace un rol mai important în industriile producătoare de minerale și de energie curată la nivel mondial.

Rezultatul **summitului UE-SUA** din octombrie 2023 subliniază interesul comun de a reduce dependențele excesive, de a combate practicile necomerciale, de a răspunde constrângerii economice, de a aborda riscurile care decurg din investițiile în interior și în exterior și de a consolida reziliența lanțului de aprovizionare; acest rezultat urmează să fie prezentat în cadrul Consiliului pentru comerț și tehnologie. UE și **Canada** au convenit, de asemenea, în cadrul summitului din noiembrie 2023, să organizeze dialoguri periodice privind securitatea economică. De asemenea, UE și **Republica Coreea** au convenit în mai 2023 să consolideze dialogul privind securitatea economică. Se menține și o cooperare strânsă în materie de securitate economică cu **Japonia și India**.

Reflecțiile privind modalitățile de îmbunătățire a securității economice și a rezilienței UE și a partenerilor săi au fost, de asemenea, integrate în implementarea **inițiativei „Global Gateway”**, care mobilizează până la 300 de miliarde EUR sub formă de investiții reciproc avantajoase pentru dezvoltarea durabilă pe piețele emergente și în țările în curs de dezvoltare. **Parteneriatele durabile privind materiile prime** critice cu șapte țări de pe trei continente, printre care Chile, Republica Democratică Congo și Kazahstan, precum și **pachetele privind economia digitală** cu Columbia, Nigeria, Kenya și Filipine sunt exemple de parteneriate pe care UE le-a încheiat deja în contextul inițiativei „Global Gateway”. Acestea contribuie la securitatea economică a partenerilor, promovând în același timp interesele strategice ale UE.

UE continuă să fie un susținător ferm al unei **reforme ample a Organizației Mondiale a Vămirilor** pentru a aborda mai eficient evoluțiile din comerțul internațional.

De asemenea, UE colaborează cu un număr mare de țări în **domeniul cercetării și inovării**, în special prin facilitarea unui dialog multilateral privind valorile și principiile cooperării științifice internaționale, care va constitui tema conferinței ministeriale internaționale pe care o va găzdui în februarie 2024. Comisia va intensifica și dialogurile privind preocupările legate de securitatea economică cu țările terțe asociate la programul Orizont Europa¹⁴, precum Regatul Unit, Canada sau Noua Zeelandă.

4. Concluzie

Pachetul de propuneri și inițiative prevăzut în prezenta comunicare reprezintă un pas înainte în punerea în aplicare a Strategiei europene pentru securitate economică.

Pachetul prezintă o abordare cuprinzătoare pentru consolidarea setului de instrumente al UE în scopul de a atenua riscurile legate de investițiile străine în UE, de investițiile în exterior, de produsele cu dublă utilizare și pentru consolidarea securității cercetării. Această consolidare este esențială pentru a permite UE și statelor membre să abordeze în mod sistematic riscurile identificate în evaluările în curs ale riscurilor legate de lanțurile de aprovizionare, tehnologii, infrastructuri și constrângerea economică.

Comisia invită statele membre, Parlamentul European și Consiliul, în concordanță cu competențele lor respective, să ia în considerare aceste propuneri și inițiative și să le dea curs în mod corespunzător, în strânsă cooperare cu Comisia. Având în vedere mediul geopolitic, precum și oportunitățile și riscurile pe care acesta le generează, va fi necesar să se acționeze într-un ritm constant.

Punerea în aplicare a Strategiei europene pentru securitate economică este un proces continuu, bazat pe o analiză aprofundată a riscurilor, care conduce la adoptarea unor măsuri specifice de abordare a riscurilor, ținând seama de caracterul evolutiv al mediului de risc. Prin urmare, Comisia va propune în timp util și, după caz, în coordonare cu Înalțul Reprezentant, noi inițiative pentru punerea în aplicare a strategiei.

¹⁴ În prezent, 19 țări terțe sunt asociate la programul Orizont Europa, Regatul Unit, Noua Zeelandă și Canada fiind cei mai recentți parteneri. Aceste asocieri oferă, pe cât posibil, aceleași drepturi și obligații entităților de cercetare și inovare din țările respective precum cele acordate entităților din statele membre ale UE.